

החזית השנייה במקרה של מלחמה בדרום:

(ראה שער)

רשימת שטחים בארץ נציגיה של מדינת ישראל במגע הדוק מאד עם הנציגים המוסמכים של הרפובליקה הסורית. הפגישה נתקיימה על גדות ים כנרת, והיא נמשכה כמה שעות. בשעה שלוש בבוקר הופסק המגע מבלי לקבוע מועד לפגישה נוספת. פגישה קרבית זו בין חיילי שני הצבאות היתה למעשה המגע הרציני הראשון בין שתי המדינות השכנות מזה שנים. הוא הזכיר לאזרחי ישראל כי הגבול הסורי קרוב מאד, וכי כל הנעשה מאחורי גבול זה עלול להטביע את חותמו על חייהם הפרטיים שלהם. היתה זאת התראה בעיתה. כי לאורח הישראלי הממוצע אין שום מושג על המתרחש מעבר לרכס הראשון המשקיף על הירדן. סבריה קרובה יותר לדמשק מאשר לתל-אביב, אך אלפי קילומטרים של אדישות וחוסר-ידיעה מפרידים בין שתי הערים. השידורים היתוליים בעל-כרחם של קול דמשק הם הקשר היחיד אל ארץ הצפון. לו שכנה מעבר להרי חושך, במקום מעבר להרי הבשן, לא יכלה לעניין פחות את האדם הישראלי, העלול להקרא בכל שעה לשפוף את דמו בדרך לדמשק.

* * *

הסכנה של עניין וידיעה בארץ הצפון מתגמק קשות במדינת ישראל. כי אין שום מדינה ערבית בה יש סיכויים רבים יותר לחתימה ישראלית מבפנים, כפי שיש בסוריה.

כולם נמצאים שם, מלבד שליחיה של מדינת ישראל. כי מדינה זו, שהיא קרובה כדי נסיעת שעתים לדמשק, היא היחידה שאין לה, כפי הנראה, שום עניין במתרחש בעיר זו.

* * *

התוצאה הבלתי-נמנעת ברורה כיום לכל: גמאל עבד אל-נאצר הצליח לפתוח חזית שנייה נגד ישראל. אם לא תתחולל בינתיים הפיכה נוספת בדמשק, אין שום ספק שחיילי צה"ל יצטרכו להגן בכוח הנשק על הגבול הצפוני בכל מקרה שהאומה תילחם על קיומה בחזית עזה וסיני.

מאחר שישראל לא מצאה שום מעבר-סתר לתוך מיצרי האוייב, אין לה ברירה אלא להלום בחומותיה מבחוץ. הנשק שהופעל נגד המוצבים הסוריים על גדות הכנרת היה רב יותר מאשר אותם „עשרים הרובים“ הדרושים, כביכול, כדי לתולל הפיכה בפנים המדינה. הוא גם הביא פחות תועלת. הוא לא שינה את האיבה הקיצונית של הסורים נגד ישראל, לא הרחיק אותם מבריתם עם הקצין הצעיר בקאהיר.

בארץ אשר בה הפכה ההפכנות לספורט לאומי, משמשת ישראל כיום כדור-המישחק של כל המחנות: של ידידי מצריים השולטים עתה בדמשק, של הסוכנים האנגלו-אמריקאיים המנסים לצרפה לברית בגדאד, של המפלגה הפאשיסטית המבקשת להקים „סוריה רבתי“ מבר-שבע עד מוסול ובצרה, של השליחים ההאשמיים המבקשים לאחד את ההסרוגן הפורה בחסות כנדאד.

* * *

מה קורה כאשר תהליך זה מגיע לשיאו ההגיוני? השבוע היתה לי אורחי ישראל הזדמנות מצויינת לראות זאת במרחק של כמה מאות מטרים מ- בניין הכנסת: מעבר לחומות העיר ה- עתיקה.

חצי תריסר מעצמות, עולמיות ומרח- ביות, נלחמו על נפשה של ירדן. סאנקים הוחשו לערים כדי לדכא מהומות, לגיי- נרים חסמו את הדרכים, קצינים סולקו, ממשלות התחלפו.

גנרל אנגלי הגיע לעמאן, דרש מירדן להצטרף לברית בגדאד. הוא הבטיח תמורה מידית: הצבא העיראקי יעבור לגבול ישראל, יציב עמדות-קבע במרחק של עשרים קילומטרים מתל-אביב. נגד מכירה-כללית זו של שרידי העצמאות הלאומית התיצבו קציני הלגיון הערביים, שביקשו לצרף את ירדן למחנה המצרי. גם להם היה נימוק משכנע: במקרה זה יצטרף הצבא הירדני לפיקוד האחד ה- מצרי-הסורי, כך שבכל מקרה של מלחמה תיפתח המערכה מיד בכל שלוש החזי- תות של ישראל.

סוריה, השותפת השלישית בחשבון זה לא טמנה את ידה בצלחת. השבוע אישר הפרלמנט הסורי חוק המכסיל את תקופת שרות-החובה בצבא משנה אחת לשנתיים.

* * *

למה ישראל להתרנגל למחשבה כי לכל גבול יש שני צדדים, וכי לא רק מצד זה של הגבול, או על הגבול עצמו, אפשר לפעול.

על כן חייב האורח הישראלי המשכיל לדעת במה המדובר, להכיר את הארץ אשר מעבר לגבול הצפוני, את תושביה, את תרבותה, את תולדותיה ואת מצבה כיום.

כעמודים אלה מגיש לו העולם הזה דו"ח מפורט ראשון, המבוסס על מקור רות ערביים ועל עדותם של אנשים ש- ביקרו בסוריה כחדשים האחרונים.

תועמלני הליגה הערבית רגילים לצייר את סוריה בדמות נערה צעירה ושופעת- בריאות, המנפנת בדגל הירוק-לבן-שחור בעל שלושת הכוכבים האדומים (ראה שער). אולם לעיני המציאות חסרת-הרח- מים נראית סוריה אחרת לגמרי: מדינה זקנה ונחשלת, מסוכסכת מבפנים, בעלת אחד המשטרים הרקובים ביותר בעולם הערבי כולו.

רקבון פנימי זה עומד בסתירה חותכת לשאיפות העם והנוער, שלמדו בבתי-ה- ספר כי דמשק היתה מרכז העולם המר- סלמי בימי פריחתו, וכי מסוריה יצאה התורה של האחדות הלאומית הכלל-ער- בית. שאיפות-זו ומציאות-חושך — אלה שני הקטבים של המדינה, הטוענת עד היום רשמית כי גם הלבנון, גם ישראל וגם הירדן הן חלקים בלתי-נפרדים של המולדת הסורית.

* * *

מיתחות פנימיות זו פותחת אופ- קים רחבים לפעולה — לו היתה ישראל מוכשרת לכך. לפני שלוש שנים הצהיר קצין מצרי גבוה בלעג לפני עתונאים ששאלו לדעתו על ההפיכה הצבאית (האחרונה דאז) ב- סוריה: „כל מי שיכול להפעיל 20 רובים בסוריה יכול לתולל שם מהפכה!“ הדיקטטור הסורי (דאז) הכחיש זאת בתוקף, גם לתקרית בינלאומית בין שתי המדינות. דרש התנגדות רשמית. אולם ראשי השרותים החשאיים בכירות כל המעצמות המעוניינות במרחב חייכו לעצמם בשקט. אין כמעט ויש מביניהם שלא חולל הפיכה בדמשק.

הצרפתים בחשו בקלחת הסורית, בלי הצלחה רבה, משך דור שלם. האנגלים חוללו בשעתו את המרד הדרוזי הגדול, את ההפיכה של חינאוי ואת ההפיכה שהפילה את שישקלי. סוכנים אמריקאיים, סובייטיים ומצריים נפגשים כיום ברחו- בות דמשק ומברכים איש את רעהו ב- איובות.